

— Įdomu, — sakau, — kažin ar čia gerai vandentiekis veikia?

— Nežinau, — atsako.

— Ir pati suka link bufeto. O aš paskui ją. Vaikšto ji aplink ir į bufetą žiūri. O ant jo stovi padėklas. Padėkle lėkštė. O lėkštelėje pyragaičiai. Ir pasijutau tokiu dideliu turtuoliu, suku ratu aplink ir siūlau.

— Jeigu, — sakau, — jūs turite noro nors vieną suvalgyti, tai prašom nesidrovėti. Aš sumokėsiu.

— Merci, — atsako.

Ir bekrypuodama, priėjusi prie lėkštės, griebia su kremu ir suryja.

O pinigų pas mane — kaip katino ašarų. Daugiau daugiausia tik trim užtektų. Ji valgo, o aš su rūpesčiu po kišenių rausiuosi, rankomis graibausi, o pinigų — nėra.

Suvalgė ji su kremu, griebė sekantį. Aš vos nesurikau. Ir tyliau. Apėmė mane toks turtuolio drovumas. Po galais, kavalierius, o ne prie pinigų.

Aš vaikštau aplink kaip gaidys, o ji koketuoja ir komplimentų prašosi. Aš sakau:

— Ar ne laikas mums į vietas eiti?

O jis sako:

— Ne.

Ir ima trečią.

Aš sakau:

— Ant tuščio, ar ne per daug gi? Ar neapsivemsi?

O jinai?

— Ne, — sako, — mes pripratę.

Ir ima ketvirtą.

Čia man mušė kraujas į galvą.

— Padėk, — sakau, — atgal!

O ji išsigando. Burną pravėrė. Viduje dantis žvilga.

O man lyg vapsva įgėlė. Nėr čia ko meilautis, galvoju.

— Padėk, — surikau, — padėk, po galais!

Padėjo jinai atgal. O aš sakau pardavėjui:

— Kiek jums už tris suvalgytus pyragaičius?

O pardavėjas laikosi indiferentiškai, nuduoda nesuprantantį.

— Iš jūsų, — sako — už suvalgytus keturis gabalus tiek ir tiek.

— Kaip, — sakau, — už keturis!? Kada ketvirtas lėkštelėje guli.

— Nėra, — sako, — nežiūrint, kad ir guli, pirštais buvo čiupinėtas ir įkandimas matyti.

— Kaip tai, — sakau, — įkastas, susimildami! Tai jūsų komiškos fantazijos.

O pardavėjas laikosi indiferentiškai ir panosėje rankom skėtojasi.

Na, aišku, minia susirenka. Ekspertai. Vieni sako — įkasta, kiti — ne.

O aš verčiu kišenių, viskas, aišku, šlamštas ant grindų krenta, minia kvatojasi. O man visai ne juokas. Aš pinigų skaičiuoju.

Suskaičiuoju pinigų, vis dėlto už keturis gabalus. Kam ginčytis.

Užmokėjau. Kreipiuosi į damą:

— Suvalgykite, — sakau, — meldžiamoji. Užmokėta.

O dama net nejuda. Ir drovisi pribaihti.

O čia ir kažkoks dėdė atsirado.

— Duok, — sako, — aš pribaisiu.

Ir surijo, biauzybė. Gi už mano pinigų.

Susėdome. Peržiūrėjome operą. Ir namo.

O prie namų ji ir sako:

— Pakanka man kiaulysčių iš jūsų pusės. Kurie be pinigų — nevaikšto su damomis.

O aš sakau:

— Ne piniguose laimė, piliete. Atleiskite už išsireiškimą.

Taip mes su ja ir išsiskyrėme.

Nepatinka man aristokratės, ne!

Iš rusų kalbos vertė N. Kulpavičienė

PETRO MELNIKO ROMANAS “PAKIRSTA ŠAKA”

PR. NAUJOKAITIS

1983 metų pabaigoje Algimanto Mackaus vardo knygų leidykla išleido Petro Melniko trečią romaną “Pakirsta šaka”. Petras Melnikas išeivijos lietuvių literatūroje debiutavo 1977 m. išleistu daug trūkumų, ypač netaisyklingumų turinčiu romanu “Debesys ir properšos. Bet jau 1981 m. išleistas antras jo romanas “Gėlių generacija” rodo jį turint beletristinių gabumų. Du romanus P. Melnikas yra išspausdinęs “Draugo” atkarpoje. Vienas iš jų apie tremtinių vargus Sibire, kiek pataisius ir papildžius vertėtų išleisti atskira knyga. Trečiasis romanas “Pakirsta šaka” jau rodo autorių sugebant įveikti ir sudėtingesnes psichologines problemas.

Romano pasakojimas prasideda traukinyje, einančiame iš Romos į Florenciją. Jame važiuoja trys turistai, atvykę į Italiją iš Amerikos: medicinos daktaras Algis Stepulis-Steponaitis, jo jauna sesutė Dana ir su vyru persiskyrusi amerikietė slaugė Audrey — artima Algio bendradarbė.

Fabulos pasakotojas yra pats daktaras Algis. Pasakodamas jis vaizdingai atskleidžia aplinkos panoramą, įpina į ją atsiminimų iš studentavimo laikų. Pamažu atskleidžia ir savo biografijos spalvingų bruožų, meilės istoriją su gražia itale Serena. Save jis laiko kritiniu realistu, kurs sugeba stebėti ir analizuoti gyvenimą, bet neranda priemonių negerovėms pataisyti.

Algiiui priešingų charakterio bruožų turi Dana. Ją brolis apibūdina taip: tai esanti idealistė, patriotė, svajotoja, bet turinti pakankamai valios ir energijos savo sugalvotiems planams įvykdyti. Nei Vokietijoje, nei Amerikoje ji neradusi tinkamo sau jaunikačio, tik kelis kartus nuvykusi į Lietuvą, ji beveik beprotiškai įsimylėjusi giminių kaimynystėje sutiktą Daugilį. Ji ir sugalvusi planą jį atsisigabenti į Ameriką.

Slaugė Audrey yra rami, santūri turistė. Dar ne visai atsigavusi po apsinuodijimo maistu Sirakuzuose, ji yra kantri, patenkinta kelione.

Teatre Serena atpažįsta Algį, jį užkalbina, supažindina su savo vyru Luku ir

kitai dienai pakviečia pietų. Vaisių metu atgema senai abiejų jausmai. Tai pastebi Lukas, bet savo santūrumu jis išlaiko taktą. Ginčiuose prasiveržia tik Serenos temperamentas. Iš incidento su batuku galima padaryti išvadą, kad ji savo grožį atidavė turtingam sporto reporteriui už teisę viešpatauti šeimoje, už galėjimą savo “tiesai” apginti net fizinius argumentus.

Antrasis romano epizodas neskubėdamas atskleidžia Serenos ir Algio meilės istoriją, tuo pačiu intrigą įtempiantį Daugilio nuotykingą pabėgimą nustumdamas tolyn.

Pirmieji du romano epizodai yra gerai sukomponuoti. Čia autorius nuosekliai veda savo veikėjus per sudėtingos aplinkos ir atsiminimų labirintą, gana taikliai ir psichologiškai pakankamai juos charakterizuoja. Tačiau atvedęs juos į įtampos kulminacinį tašką — iki Daugilio pabėgimo iš sovietinės ekskursijos, visą romaną įstumia į kompozicinę duobę, kurioje nei veikėjai nežino ką daryti, o skaitytojas kankinamas ištętais Algio klajonių Flor-

encijos gatvėmis reportažais.

Dviejų didelių istorijų supynimas į vieną kūrinį žymiai pakenkė romano kompozicijai. Pasakojimas pakrinka. Veiksmą sustabdo nepaprastai ilgi, nuo fabulos net atsiję Algio samprotavimai. Geros romano savybės — charakterių ryškumas. Tačiau ir veikėjų vidų dažniausiai pamatome tik iš protagonisto Algio daromų pastabų. Veiksmu apibūdintas tėra tik valingasis Lukas. Gera savybė ir sugebėjimas pagauti aplinkos detalių. Bet kartais tų detalių yra tiek daug, kad jos sustabdo veiksmą ir sukelia nuobodulį. Romane keliamos problemos yra vertos dėmesio, tačiau kompoziciniu atžvilgiu romanas turi ryškių silpnybių, yra bereikalingai ištęstas.

Petras Melnikas, PAKIRSTA ŠAKA. Romanas. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, Čikagoje, 1983 m. Kietais drobės viršeliais, aplanką nupiešė dail. Petras Makalajūnas. Knyga turi 190 psl., kaina 8 dol., tiražas 600 egz.

NAUJA VIRIMO KNYGA

B. ŠIMKIENĖ

Praeitais metais Lietuvoje buvo išleista nauja kulinarijos knyga — “Lietuvių valgiai”. Šią knygą parašė šešios agronomės-šeimininkės, dar prieš II-jį Pasaulinį karą baigusios Ž.Ū.A. namų ūkio sekciją Dotnuvoje.

Knygoje nurodoma, kad surinkti ir surašyti tradiciniai lietuvių valgiai, kurie buvo valstiečių gaminami pabaigoje 19 a. ir pirmaisiais keturiais dešimtmečiais 20 a. Taigi tie valgiai, kuriuos žinojome dar gyvendamos tėvynėje. Suprantama, kad dauguma surašytų valgių receptų ne iš kaimo kilę, bet į kaimą patekę. Nepriklausomybės laikais visas dėmesys buvo nukreiptas į sodiečių moterų švietimą, mokymą namų ruošos ir kulinarijos. Nauji ar miestietiški valgiai buvo išmokti, pamėgti, pritaikyti sąlygoms

ir tapo savi. Knygoje yra ir naujų, dabartiniais laikais gaminamų valgių receptų.

Pradžioje plačiai ir išsamiai yra apibūdinta lietuvių mityba, kokie buvo vartojami maisto produktai ir kaip buvo verdama ir kepama. Užsimenama ir apie dabartinę kaimiečių mitybą. Gyventojai dalį maisto produktų pasigamina savo sklypeliuose, užsiaugina bulvių, daržovių, vaisių, uogų, apsirūpina mėsos ir pieno produktais. Dalį produktų, net ir sviestą, perka, nes pieną parduoda. Ir perka daugiau, negu seniau. Perka duoną, retai kas kepa namie, perka kvietinių miltų kepinus, daug cukraus, nes suvartoja vaisių-uogų konservavimui. Mėsą konservuoja rūkymo būdu, bet ir vekuoją. Kaimuose plinta dujinės ir elektrinės viryklės, kurios daugiau vartojamos vasarą. Daug kas turi šaldytuvus, turi ir rūsius. Maistą esą ruošia šviežią kiekvienam valgiui. Pusryčiams geria surogatinę kavą ar arbatą su užkanda — duona dešra, sūriu. Pasigamina įvairesnių valgių. Kulinarijos mokoma per TV, ruošia valgių konkursus, mokosi iš knygų. Rašoma, kad, “itin pasidarė turtingas šventinis stalas”.

Knygoje receptūra išskirstyta skyriais: užkandžiai, sriubos, mėsų patiekalai, žuvis, grybai ir t.t. Prieš kiekvieną skyrių yra geri paaiškinimai, kuomi tas produktas naudingas ir kas iš jo gaminama.

